

H.C. Hansens nytårstale

Taler

H.C. Hansen
Statsminister

Dato

1. januar 1956

Sted

Radiotransmitteret

Ma jeg få lov til at ønske alle lytterne et glædeligt nytår. Dette ønske gælder alle, og det gælder landet. Gid det nye år må bringe fremgang og lykke til alle hjem, og gid vi må opleve et år, som forskåner os for nye økonomiske vanskeligheder.

Vi begynder altså nu på et nyt år, og det gælder vel for os alle, at vi standser op et øjeblik – vi ser tilbage på året, som svandt, og vi prøver at se lidt fremefter – ind i det nye år. Min forgænger, Hans Hedtoft, sagde i sin nytårstale sidste år, at de fleste af os kunne nok ønske, at vi kunne løfte en flig af fremtidens kappe og se ind i det år, vi nu skal gennemleve. Hvad bringer det? Vort synsfelt fremover er kun kort og sikkert, sagde han. – Det er underligt for mig at gengive hans ord i dag. Fire uger efter, at han havde holdt sin nytårstale, var han ikke mere iblandt os. Jo, vort synsfelt fremover er kun kort og usikkert.

Men selvom vore muligheder for at lægge en kurs – og holde den – er meget begrænsede og afhængige af de forhold, som vi ofte ikke kan have nogen indflydelse på, ja, så tvinges vi til i dag at handle ud fra en forventning om, hvad der vil ske i morgen. Og vore handlinger må blive bestemt også af de erfaringer, vi gjorde i går.

Og hvad kan vi så vente, at 1956 vil give os? Jeg mener naturligvis: vil give os som nation. Kan vi håbe på fortsat fred i verden? Vil forbedringen i vor økonomi fortsætte? Kan prisforhold og lønforhold bringes i leje, uden at vi på ny udsætter os for vanskeligheder i vor udenrigshandel?

Det er blot et par af de spørgsmål, vi alle stiller i dag. Lad mig først prøve på at sige et par ord om det udenrigspolitiske.

Vi fulgte i 1955 den udenrigspolitiske linje, som blev lagt for seks år siden. Samarbejdet inden for Atlantpagten er blevet fortsat og har vist sin store værdi.

Og vi har gjort vort arbejde efter bedste overbevisning i De Forenede Nationer. På et særligt område er vi i færd med at udbygge vore muligheder, nemlig i spørgsmålet om den fredelige udnyttelse af atomkraften. Her må vi påtage os anselige økonomiske byrder af hensyn til fremtiden, og vi er optaget af at yde vor bedste medvirken i det internationale samarbejde om denne sag.

Vigtigt og interessant har året været udenrigspolitisk. Måske kan vi sige, at mange spændte forventningerne alt for højt i forhold til mulighederne. Thi de store forhåbninger til møderne mellem Øst og Vest blev ikke opfyldt. Men der er en udvikling i gang, som vi må følge med stor opmærksomhed og støtte længst muligt. Der kræves megen tålmodighed af os og megen udholdenhed. Udenrigsministerkonferencen i Genève førte ingen vegne, den gav end ikke på de beskedneste områder det mindste resultat. Men de store staters ledere i Øst som Vest kan ikke være og er ikke uvidende om deres enorme ansvar. De ved, at på baggrund af den uhyggelige våbentekniske udvikling er det deres fornemste pligt som statsledere og som folkeførere at søge at føre verden frem mod den varige fred. Som det var min overbevisning, at man gjorde uklogt i at vente hurtige mirakler i det svundne år, sådan mener jeg, at man handler forkert ved nu at betragte fremtidige forståelsesmuligheder som afskrevne.

De sidste ord ved forhandlingsbordet kan ikke være sagt. Thi så sandt som en ny storkrig må være en utænkelighed efter atom- og brintbomben, så er forhandlingens vej den eneste, der kan føre frem til større forståelse og til bevarelse af freden.

Vi har haft grund til at glæde os over, at der er blevet skabt mulighed for en udbygning af det nordiske samarbejde ved, at Finland har kunnet tilslutte sig Nordisk Råd. Den første samling i Nordisk Råd blev holdt her i København i 1953. Vi glæder os til om en månedstid på ny at se Nordisk Råd samlet her, for første gang med finske repræsentanter blandt rådets medlemmer. Det er et stort arbejde, der her er taget op, men jeg føler trang til at sige, at det også er et langsigtet arbejde. Der kan ikke stå sensation om hvert møde i rådet. Det skal leve ud over dagen, ind i de nye generationer. Og derfor skal vi ikke måle Det Nordiske Råds arbejde efter for kort en alen eller hæsblæse os til hastige løsninger. Det er et stykke ny nordisk historie, vi er begyndt at skrive, og det bør skrives grundigt og udholdende.

Jeg er glad for, at de dansk-tyske mindretalsdrøftelser i foråret førte til et

resultat, som efter min mening er af betydning såvel for forholdet mellem Danmark og Forbundsrepublikken Tyskland i almindelighed som for forholdene i de dansk-tyske grænseegne. Jeg håber, at det, som opnåedes, må vise sig holdbart fremover, og at det må efterleves i grænseegnene i den samme ånd, hvori aftalerne blev truffet. Og jeg ved mig i fuld forståelse med alle Folketingets partier, når jeg på denne nytårsdag sender en varmtfølt hilsen til vore dansksindede venner i Sydslesvig.

Også til Færøerne og til Grønland vil jeg gerne sende en særlig hilsen.

For Færøerne er dagen i dag en af de store mærkedage. I dag er det 100 år siden, at monopolhandelen blev ophævet. Mange gode kræfter, der hidtil havde været bundet, blev frigjort, og monopolhandelens ophævelse regnes med rette som indledningen til den nye tid på Færøerne.

1955 har været et bevæget år; det færøske erhvervsliv har haft rimelige vilkår, selvom sildefiskeriet vel ikke fuldt ud indfrie de forventninger. Men det var jo de dramatiske begivenheder i Klaksvig, der tiltrak sig opmærksomheden.

Det er min overbevisning, at det store flertal af det færøske folk anker, at de problemer, der findes i det færøske samfund, sådan som det er tilfældet i ethvert andet samfund, må løses på lovens grund.

For Grønland ønsker jeg, at den udviklingens og fremgangens linje, ile har karakteriseret 1955, må fortsætte i det nye år.

Og vender vi os derefter til de indenrigspolitiske anliggender som helhed, ja, har vi vel lov til at glæde os over denne helhed og vedstå for os selv, at vi er stolte over vort danske hjem, og at vi ikke ser noget grund til at slå øjnene ned over for nogen fremmed, der gæster det.

Vist kender vi mangler, og vi ved om mangt, der kunne og burde være bedre. Danmark er dog, tør vi sige et godt hjem for sin slægt, og det føles godt at høre til her.

Jeg siger dette uden tanke på hvorledes ære eller skam skal fordeles mellem os, der i skiftende tider har haft ansvaret for vort hus' velfærd. Ingen af os – i regeringen eller oppositionen – ingen af os, der i det daglige sætter mening mod

mening om veje og midler for Danmarks husholdning, har hverken ene ære eller ene skam af de resultater, der er det politiske livs indhold og hensigt. Alle må vi erkende, at vi bygger mere i fællesskab, end vi hver for sig formår at yde alene.

Uden at ville ønske vore meninger udviskede eller vore standpunkter tilsandede kan det være sundt iblandt at erkende, at et lille folk som vort har en særlig værdi i sin sociale struktur, hvor kløfterne ikke er bredere, end at hænderne stadig kan række over dem i fælles løft. Ingen kan hverken forlange eller forvente, at vi politikere skal se ens på problemerne og være enige om deres løsning, men i selve viljen til at nå et sagligt resultat ser jeg demokratiets og parlamentarismens bærende idé om tværs over folkets forskellige interesser og meninger at skabe et folkeligt fællesskab og samvirke.

Vel er der brøst og mangler i vort hus, det har jeg erkende, og det mener jeg. Men derfor er der dog ingen grund til at nægte sig glæde over de fremskridt, som er vundet. Et eksempel herpå er netop i denne tid udviklingen i valutasituationen, som efter foranstaltningerne kort før og kort efter det sidste årsskifte har vist en klar fremgang.

Det har samtidig været muligt at afvikle de sidste restancer på det offentliges obligationsgæld til udlandet, og vi kan faktisk fremhæve i dag, at vi nu for første gang i 15 år ikke har uopfyldte gældsforpligtelser over for udlandet. Landbruget er på ny inde i en økonomisk opgangslinje og har i den sidste halve snes år også for de små brugs vedkommende gennemført en imponerende mekanisering og dermed forbedret produktionsmulighederne

Vi skal ikke heraf forledes til at tro, at vi har lyst efor' og mørkt ebag'. Det faste tag i den økonomiske politik må fortsat holdes, og den tilbageholdende tendens i importen og den samtidige forøgelse af eksporten må ikke svækkes. Særlig fremgangen i vor industrieksport har været opmuntrende og ikke blot medvirket til at lette vore øjeblikkelige vanskeligheder; den peger også fremad mod det på langt sigt helt afgørende: en omfattende og konkurrencedygtig eksportindustri, der er forudsætningen for øget produktion og beskæftigelse.

Den økonomiske politik, som førte til den bedre valutasituation, var ikke uden ubehagelige virkninger, men hverken i boligsituationen eller for beskæftigelsen har der dog været nedslag af foruroligende karakter. I 1955 vil der nok blive lige så mange lejligheder færdige som det foregående år, og vi tør nu

regne med, at boligbyggeriet er bragt i et stabilt leje, der giver håb om at kunne fastholde en rimelig byggerytme herefter.

Ledigheden på visse områder – navnlig for arbejdsmændene – må pålægge os at søge de produktive beskæftigelsesmuligheder udvidet, og må også i tide jævne vejen til arbejdsmarkedet for de store årgange. I en fastholdelse og en videreførelse af regeringens økonomiske politik vil der åbne sig mulighed også for løsning af disse store og påtrængende anliggender.

Når jeg her strejfer de spørgsmål, der ligger foran os, kan jeg ikke undlade at pege på den altovervejende indflydelse på vor produktivitet, som følger af ro og stabilitet på arbejdsmarkedet. Jeg har svært ved at tro, at nogen løsning af arbejdsmarkedets problemer kan være mere sikker og givende end den, der hviler på de direkte implicerede parter frivillig aftaler. Kan nogen pege på et demokratisk samfund, hvor arbejdere og stabilitet har været mere udpræget end i Danmark? Her taler frie parter deres anliggender igennem og søger ad saglig vej frem til resultater, der bærer. Ingen har grund til at tro, at de ikke i deres overvejelser af alle foreliggende faktorer tager fuldt og skyldigt hensyn til samfundet som helhed. Ingen ved dog til syvende og sidst bedre end arbejdsgiverne og arbejderne selv, at det fælles velfærd beror på en nøje afstemt balance mellem den størst mulige arbejdsglæde og konkurrenceevne – for at det i et par nøgleord. Jeg ser derfor med fortrøstning forløbet af den forestående fornyelse af arbejdsoverenskomsterne i møde.

I det hele taget ser jeg ingen grund til at gå for tynget af forhåndsbekymringer ind i det nye år. Der arbejdes godt og dygtigt i Danmark. Produktionstallene viser ingen tegn på, at vi er ved at sløje af – og uden for den officielle produktionsstatistik står en produktiv kraft, som sjældent nævnes, men som jeg føler trang til at fremhæve særskilt den danske husmoder; hvis virke er anonymt og svært at veje, men hvis betydning og værdi i det samlede resultat er uomtvistelig.

På det kulturelle område mærkes et voksende ansvar for de vilkår, der ydes børnene og vore unge i klar erkendelse af, at vi i et lille 4 millioner folk som vort ikke har råd til at lade nogen mulighed for dygtiggørelse gå til spilde. Der er god tilgang til aftenkursus, ungdomsskoler og højskoler. Debatten om vor skoles rette form er trængt længere ud og dybere ned end nogensinde tidligere, og vi nærmer os utvivlsomt løsning, der kan samle det store flertal i folket.

Dansk videnskab – i hvis ledelse vi stadig har vor navnkundige Niels Bohr i travl virksomhed – har på en lang række felter vist sin evne og vilje til at følge sine store traditioner op og har fortsat krav på befolkningens beundring og taknemmelighed. I vort kulturelle liv må vi savne en skikkelse som Martin A. Hansen, der døde så alt for tidlig, men både i digtningen og den bildende kunst er der en ny lovende ungdom på vej. Teatret i Danmark har videreført en rig tradition med ny kraft og lovende indsats, og musiklivet fortsætter sin opgangslinje med svækket styrke. Den danske film skylder os vel endnu sit mesterstykke, men har hæderligt løst en række betydelige opgaver. Bibliotekerne synes at vinde nyt tag i de unge, og forlæggerne sender et sådant væld af bøger på markedet, at heller ikke boghandelen synes at frygte svigtende læselyst. Når jeg hertil føjer radioens og fjernsynets vældige indsats i vort folkelige kulturliv, mener jeg at have god grund til at sige: Vi behøver ikke at ængstes for vort folks fremtid. Den skal nok vise sig at være i gode hænder.

Om vi nu bare i hverdagens mangfoldighed ikke stirrer os blinde på det, der skiller os af stort og småt, men giver os stunder til at besinde os på de store og afgørende opgaver, som kun lader sig løse ved kræfternes forening, skal det nok vise sig, at vi evner at bære nye fremskridt til huse.

Som jeg begyndte, slutter jeg da med at udtale ønsket om et lykkeligt nytår for verden som for os. Fremmest blandt vore håb til det nye år er håbet om, at det vil bringe verden fred og trykke vor frihed.

Giver 1956 os opfyldelse af disse ønsker, nærer jeg ingen tvivl om, vi også i vort land skal vide at vinde nye værdier ved fælles hjælp til alles bedste. Jeg deler den lyse tro og tone, ja, den sommerklang, som fik Jeppe Aakjær til at synge:

Danmark er et lidet land,

strakt fra nord til sønder,

har dog brød til alle mand,

Købstadfolk som bønder.

Rugen med det svuldne knæ

vokser langt i bakkens læ,

humlekop og pæretræ

får sol mod hvide gavle.

Godt nytår for dette Danmark!

Kilde

Mellbin, E.F. & Mellbin, F.-M.S. (2011) Nu gælder det Danmark! Statsministrenes nytårstaler (1. udg.) København: Lindhardt og Ringhof Forlag

Kildetype

Dokumentation i bogværk

Tags

Den kolde Krig 1946-1989, Klakvíkstriden 1953-1955, Nytårstale, Socialdemokratiet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/h-c-hansens-nytaarstale-1956>